

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาสภาพทั่วไปและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย และได้เลือกรูปแบบการวิจัยแบบประชาชนมีส่วนร่วม หรือแบบ Participatory Action Research (PAR) มาใช้ในระยะเริ่มแรกของการวิจัย โดยผู้วิจัยประสานงานกับพัฒนากร และผู้นำหมู่บ้าน เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการ คิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมที่
ต้องการ โดยยึดมั่นในความเชื่อว่าการกระทำที่ได้นำไปดำเนินการขึ้นนั้นสามารถสนองกับความ
ต้องการของประชาชนในกลุ่มได้ เพื่อให้ประชาชนตัดสินใจดำเนินการจัดตั้งศูนย์สาธิต
การตลาดขึ้นมา ผู้วิจัยได้วางรูปแบบการวิจัยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ
ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยกำหนดหัวข้อการวิจัยไว้ดังนี้ "การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา"

เพื่อความสอดคล้องกับเป้าหมายของการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. ประชากร ผู้วิจัยเลือกอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งประชากรมี
คุณลักษณะสำคัญ ครบถ้วนตามตัวแปรที่จะวิเคราะห์ นอกจากนั้นอำเภอรัตนภูมิ จังหวัด
สงขลา และเป็นพื้นที่เป้าหมายในการวิจัยของโปรแกรมศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา ถือได้ว่าเป็น
พื้นที่ที่เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้มากที่สุด ประชาชนในอำเภอรัตนภูมิได้ดำเนินการ
จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นมาแล้ว จำนวน 9 กลุ่ม มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน
1,268 คน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นฐานสำคัญที่จะก้าวไปสู่การจัดตั้งศูนย์สาธิต
การตลาดได้

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยหาค่ากลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างมีความคลาด
เคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 จากสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane 1970 :580-581)
ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 307 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ที่มีความสนใจและต้องการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดขึ้นมาใหม่ จำนวน 3 ศูนย์ และ

กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกของศูนย์สาธิตการตลาดที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ในแต่ละศูนย์ประมาณ ร้อยละ 37 ตามสัดส่วนของสมาชิกในแต่ละศูนย์ แบบใช้ความน่าจะเป็นโดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการเขียนรายชื่อสมาชิก ศูนย์สาธิตการ ตลาดที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ทุกคน ใส่กล่องโดยไม่แยกเพศ จากนั้นจับฉลากให้ครบจำนวน ตามสัดส่วนของสมาชิกศูนย์สาธิตการตลาดในแต่ละศูนย์ ปรากฏดังนี้

จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามศูนย์สาธิตการตลาด

ศูนย์สาธิตการตลาด	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย
1. ศูนย์สาธิตการตลาดนิคมรัตภูมิ หมู่ที่ 7 ตำบลท่าชะมวง	650	240
2. ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่ม 579 บ้านจุมปะ หมู่ที่ 5 ตำบลคูหาใต้	130	48
3. ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านปลายสะพาน หมู่ที่ 5 ตำบลกำแพงเพชร	50	19
รวม	830	307

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ตัวแปรใหญ่ คือ

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรสำคัญที่ใช้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่

- 1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ
  - 1.1.1 เพศชาย
  - 1.1.2 เพศหญิง
- 1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ
  - 1.2.1 ต่ำกว่า 20 ปี
  - 1.2.2 20-40 ปี
  - 1.2.3 40 ปี ขึ้นไป
- 1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ
  - 1.3.1 ประถมศึกษา
  - 1.3.2 มัธยมศึกษา
  - 1.3.3 สูงกว่ามัธยมศึกษา
- 1.4 รายได้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ
  - 1.4.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท
  - 1.4.2 3,000-6,000 บาท
  - 1.4.3 6,001-9,000 บาท
  - 1.4.4 9,000 บาท ขึ้นไป
- 1.5 สถานภาพทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ
  - 1.5.1 ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ
  - 1.5.2 ประชาชนธรรมดา
- 1.6 ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ
  - 1.6.1 1-5 ครั้ง/ปี
  - 1.6.2 6-10 ครั้ง/ปี
- 1.7 ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิต
การตลาด แบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนน คือ
  - 1.7.1 มีความรู้ความเข้าใจต่ำ คะแนน 1-13 คะแนน
  - 1.7.2 มีความรู้ความเข้าใจสูง คะแนน 14-20 คะแนน

1.8 เจตคติเกี่ยวกับศูนย์สาธิตการตลาด แบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยของคะแนน คือ

1.8.1 เจตคติต่ำ คะแนน 1-44 คะแนน

1.8.2 เจตคติสูง คะแนน 45-60 คะแนน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ได้จากการศึกษารวบรวมมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านธุรกิจสหกรณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จัดหมวดหมู่แบบสอบถามตามตัวแปรที่ศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิก คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม และความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่2 แบบสอบถามที่ใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด แบบสอบถามได้ดัดแปลงและสร้างขึ้นตามหลักการ และวิถีทางของสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบตอบจากข้อความแต่ละตัว เลือกว่าตัวเลือกใดถูกต้องที่สุด การให้คะแนน ตอบถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

ตอนที่3 แบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติเกี่ยวกับศูนย์สาธิตการตลาด ซึ่งแบ่งตัวเลือกออกเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย จำนวน 20 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงบวก (Positive) ได้ดังนี้

เห็นด้วย	ได้คะแนน	3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	1 คะแนน

2. เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงลบ (Negative) ได้ดังนี้

เห็นด้วย	ได้คะแนน	1 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	3 คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด เพื่อทราบลักษณะและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 3 ข้อ คือ ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมและระดับการเข้าร่วม มี 15 รายการ เกณฑ์การให้คะแนน ได้เข้าร่วม ได้ 1 คะแนน ไม่ได้เข้าร่วม ได้ 0 คะแนน เหตุผลของการมีส่วนร่วม มี จำนวน 5 รายการ และผู้ชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม มี จำนวน 7 รายการ

วิธีการสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างและทดสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและเครื่องมือการวิจัยที่ผู้อื่นได้สร้างไว้แล้ว มาคัดเลือกและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับตัวแปรที่จะวัด โดยออกแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการวัด

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์ และศูนย์สาธิตการตลาด เป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาอีกครั้ง

3. นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยตรวจสอบแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงใหม่ และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ

เรียบร้อยแล้ว ไปหาความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก โดยไปทดลองใช้ (Try out) สมาชิกศูนย์สาธิตการตลาดบ้านใหม่ ตำบลบ้านควนโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จำนวน 30 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับศูนย์สาธิตการตลาด และตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด ด้วยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) รายข้อ โดยการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมคะแนนของแต่ละคนเรียงจากคะแนนสูงไปหาต่ำ เอา 25 เปอร์เซนต์กลุ่มสูงและ 25 เปอร์เซนต์กลุ่มต่ำนำมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธี t-test (วิเชียร เกตุสิงห์ 2530 : 115) และได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ค่าถามข้อใดที่มีค่า t ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และค่าที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไปจะมีค่าจำแนกสูง ถือว่าใช้ได้

4.2 คำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด โดยใช้วิธีการของคูเดอว์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร KR-20 (Ebel, 1979 : 279) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.67

4.3 คำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับศูนย์สาธิตการตลาด โดยใช้วิธีการของคูเดอว์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร KR-20 (Ebel, 1979 : 279) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

4.4 คำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด โดยใช้วิธีการของคูเดอว์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร KR-20 (Ebel, 1979 : 279) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.66

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น ไปให้กรรมการศูนย์สถิติการตลาด แต่ละศูนย์ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กรรมการศูนย์สถิติการตลาดแต่ละศูนย์นำแบบสอบถามไปให้สมาชิกโดยตรง เพื่อให้สมาชิกศูนย์สถิติการตลาดตอบแบบสอบถาม และส่งคืนกรรมการศูนย์สถิติการตลาด ภายใน 30 วัน

2. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากคณะกรรมการศูนย์สถิติการตลาด เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SAS. (Statistical Analysis System) โดยใช้สถิติดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) บรรยายลักษณะทั่วไป เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางสังคม ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สถิติการตลาด และเจตคติเกี่ยวกับศูนย์สถิติการตลาด

2. ทดสอบสมมุติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือ ANOVA. และทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Post hoc Multiple Comparisons) โดยวิธีของทูกีย์ (Tukey)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการสร้างและหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1.1 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับศูนย์สาธิตการตลาด และตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าที (t-test)

สูตร t-test (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 115) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

1.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิถีทางสหกรณ์และศูนย์สาธิตการตลาด ใช้วิธีการของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson)

สูตร KR-20 (Ebel, 1979 : 279) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ	n_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อความในแบบทดสอบ
	P	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบถูกหรือได้ 1 คะแนน ในข้อนั้น
	q	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบผิดหรือได้ 0 คะแนน ในข้อนั้น
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean)

สูตร (Walpole, 1983 : 27) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิต

ΣX แทน ผลรวมของคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2524 : 77) ดังนี้

$$S = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวด้วยกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือ ANOVA ใช้ทดสอบค่าเอฟ (F-test)

สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2524 : 108) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

2.5 เปรียบเทียบพหุคูณ (Post hoc Multiple Comparisons) โดยวิธีหาค่าความแตกต่างวิกฤติของทูเคย์ (Tukey) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทีละคู่ เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

2.5.1 กรณีจำนวนข้อมูลแต่ละกลุ่มเท่ากัน

สูตร (ประคอง วรรณสูตร, 2528 : 283) ดังนี้

$$HSD = q_{\alpha}(k, f) \sqrt{n MS_w}$$

HSD แทน ความแตกต่างของความมีนัยสำคัญ

q แทน ค่าที่ได้จากราย Studentized Range

α แทน ระดับแห่งความมีนัยสำคัญ

k	แทน	จำนวนกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ
n	แทน	จำนวนตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน
f	แทน	ชั้นแห่งความอิสระของ MS _w
MS _w	แทน	ความแปรปรวนคลาดเคลื่อน หรือภายในกลุ่มที่คำนวณได้จาก การวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูลชุดเดียวกันกับที่นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่

2.5.2 กรณีจำนวนข้อมูลแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

สูตร (ประกอบ กรรณสูตร, 2528 : 286) ดังนี้

$$\eta^2 = \frac{k}{\left(\frac{1}{n_1}\right) + \left(\frac{1}{n_2}\right) + \left(\frac{1}{n_3}\right) + \dots + \left(\frac{1}{n_j}\right)}$$

เมื่อ	η^2	แทน	จำนวนตัวอย่างประชากรเฉลี่ย
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร
$n_1, n_2, \dots, n_j$		แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มที่ต้องการเปรียบเทียบ